

ПРОЦЕСЪТ НА ОСТАРЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 20-И ВЕК СПОРЕД НЕГОВИТЕ ПРЕБРОЯВАНИЯ

Емил Христов*

Остаряването на населението е обективен процес, който най-общо се характеризира с непрекъснато увеличение на възрастното население и едновременно намаление на младото население. Този процес засяга почти всички страни в света, но се проявява най-силно в Европа, където нашата страна е една от най-засегнатите. Тя влиза в групата на десет държави в света, сред които са Италия, Германия, Гърция, Япония, Швеция и Белгия. Всички те се характеризират с най-голям относителен дял на населението на 60 и повече години (Христов, 2002).

Съществува строго разграничение между понятията "остарялост" и "остаряване". Остарялостта е достигнато равнище към даден момент (календарна дата), докато остаряването е процесът или изменението на остарялостта във времето. За равнището на остарялостта съществуват различни измерители, най-елементарни от които са относителните дялове на населението в трите основни възрастови интервала: 0-15 г., 15-65 г. и 65 и повече години. Първата група обхваща децата и юношите до 15 години и представя най-младото население. Втората група - от 15 до 65 г., включва населението в трудоспособна възраст, което е основен и най-голям източник на работна сила във всяка страна. Последната група - на 65 и повече години, обхваща възрастното население, което постепенно излиза от трудовата сфера, както и най-възрастните лица. Следователно колкото са по-големи относителните дялове на трудоспособното и възрастното население, толкова е по-малък относителният дял на децата и цялото население е по-възрастно.

Други от най-известните измерители, които характеризират равнището на остарялостта на едно население, са индексите или коефициентите за т.нар. "демографско остаряване" и "натоварване" на населението (Калоянов, 2001). Индексът на остаряване представлява отношение между броя на

---

* Дин, ст.н.с. в Центъра за изследване на населението при БАН, София, ул. "Акад. Г. Бончев", бл. 6; e-mail: emil_hristov_37@hotmail.com.